

Burlaka V.G.

Ph.D., Senior Researcher,

*State Organization «Institute for Economics
and Forecasting, Ukrainian National Academy of Sciences»*

PROSPECTIVE GUIDELINES OF THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC AND INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE HIGH TECH SECTOR OF UKRAINE'S ECONOMY

The author considers the modern problems related to the formation of the innovative development model in Ukraine and proposes a strategy of scientific and innovative breakthrough of this country's high tech sector to the global level.

Keywords: science, innovations, high tech activities, scientific and innovative breakthrough.

Гавриш О.А.

д.т.н., професор НТУУ «КПІ»

Тур Є.С.

студентка ТЕФ НТУУ «КПІ»

ШЛЯХИ ВИХОДУ З ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ 2008-2009 РОКІВ

Нинішня світова фінансово-економічна криза істотно загострила проблеми і суперечності в соціально-економічному розвитку України. Катастрофічне падіння об'ємів виробництва, зниження ділової активності суб'єктів господарювання, масштабне безробіття, «параліч» платіжно-розрахункової системи і криза банківської ліквідності, скорочення імпорту і експорту, зменшення доходів бюджету і валютних надходжень при значному накопиченні внутрішньої і зовнішньої заборгованості, істотне зниження реальних доходів і рівня життя населення показали нераціональність структури і рівня розвитку окремих елементів і підсистем економіки.

Ключові слова: економічна криза, економічні реформи, розвиток, інновації.

Вступ. Економічна криза 2008—2009 років на Україні з'явилася наслідком світової фінансової кризи, нарощування негативного зовнішнього торговельного сальдо і зовнішнього боргу, ускладнювалось політичною кризою і кризою споживчого кредитування.

До 2008 року економіка України ще не вийшла на рівень радянського періоду; ВВП України в передкризовому 2007 року склав лише 72,2 % від рівня 1990 року.

Після «помаранчевої революції» стрімко збільшився валовий зовнішній борг: на початку 2004 р. він складав \$23 811 млн., а в жовтні 2008 р. валовий зовнішній борг України складав вже \$105 429 млн.

За даними Держкомстату, негативне сальдо України в зовнішній торгівлі за передкризових 7 місяців 2008 р. склало 11 051,3 млн. доларів США (за січень-липень 2007 р. — 5 111,4 млн.), таким чином, збільшившись більш, ніж удвічі.

За даними Держкомстату реальний ВВП України в 2008 р. виріс на 2,1 % (при раніше запланованих урядом 6,8 %), інфляція склала 22,3%.

Економічна криза продовжила розвиток протягом 2009 р. Інфляція в січні-травні склала 7,4 % (за аналогічний період 2008 р. — 14,6 %), в основному через обмежувальні дії Національного банку України, завдяки яким грошова маса за січень-травень зменшилася на 9,2 % (за аналогічний період 2008 р. — збільшилася на 8,5 %) . В той же час цей порівняльний успіх виглядав гнітюче на загальносвітовому фоні, оскільки по підсумку першої половини 2009 р. в Україні був зафіксований найбільш високий показник інфляції в світі — 8,6 відсотка.

Постановка задачі. Але навіть в цій ситуації, як вважають вітчизняні вчені, Україна має потенційні можливості вийти з кризи сильнішою, більш конкурентоздатною за умови рішучого і системного переходу до інвестиційно-інноваційної моделі розвитку, побудови нової економіки знань і вдосконалення регулятивної функції держави з урахуванням глобальних інтеграційних чинників.

Результати дослідження. Основна мета економічних реформ, пропонованих в Стратегії – забезпечити стабільне економічне зростання, що є єдиним засобом підвищення рівня життя населення. В даний час ситуація ускладнюється тим, що перш за все необхідне вже цього року подолати кризові явища і забезпечити зростання виробництва. Вихід з даної ситуації можливий тільки на основі створення нової економічної моделі розвитку країни.

Невідкладне завдання - визначення пріоритетних напрямів розвитку економіки, якими повинні бути галузі з високою рентабельністю. На думку учених, важливими напрямами (окрім металургії, хімії, літако- і суднобудування) могли б стати науково-прикладні розробки в космічних технологіях, комп'ютерному програмуванні і інтернет-технологіях, виробництво екологічно чистої харчової продукції і легка промисловість, ефективне використання рекреаційних зон тощо.

Важливим завданням є зміна політики в соціальній сфері, основними напрямами якої повинні бути: збереження здоров'я людини, сприяння поліпшенню демографічної ситуації; забезпечення соціальних гарантій людям, що потребують захисту; досягнення нормативів якості життя, прийнятих в розвинених країнах; гуманізація суспільних відносин за рахунок реформування систем управління, освіти, духовної культури і охорони здоров'я.

Основною ознакою конкурентоспроможності країни є її здатність генерувати і швидко оволодівати науковими, технологічними, промисловими, організаційними інноваціями. Тому актуальності набувають розробка і реалізація Доктрини економіки знань, направленої на побудову національної інноваційної системи. При цьому повинні максимально враховуватися поки що не втрачені Україною гуманітарні, геополітичні, економічні і науково-технічні переваги – вигідне географічне положення, висококваліфіковані кадри, високий рівень науково-технічного потенціалу. Для цього необхідно:

- виходячи з Концепції розвитку національної інноваційної системи невідкладно розробити й утвердити в установленому порядку довгострокову Стратегічну програму інноваційного розвитку країни на найближче десятиліття і подальші 25 років;

- розробити і прийняти спеціальні закони України про венчурну діяльність в інноваційній сфері, про державну підтримку розвитку високих технологій, про кластерну модель економічного розвитку та про інноваційну інфраструктуру. Завершити створення законодавчої бази у сфері економічних знань ухваленням Інноваційного кодексу України;

- для поліпшення організаційної інноваційної діяльності при Кабінеті Міністрів України і обласних державних адміністраціях організувати економічні ради з числа висококваліфікованих фахівців і науковців. Створити у складі державного і місцевого бюджетів так звані «бюджет інноваційного розвитку», за рахунок якого передбачити витрати на окремі бюджетні програми, зокрема, на фінансування державного замовлення на інноваційну продукцію, фінансову підтримку інфраструктури інноваційної діяльності та ін.;

- створити Державний венчурний банк з відділеннями в областях, що стимулюватиме кредитно-фінансову діяльність в інноваційній сфері. Сприяти організації приватних інноваційних банків і венчурних компаній, упровадити державні гарантії і механізми стимулювання залучення заощаджень громадян в довгострокові інвестиції;

- скоротити кількість пріоритетних напрямів інноваційного розвитку, зберегти лише ті, які забезпечують істотні наукові досягнення і перспективи розвитку (освоєння нових, зокрема відновлюваних, джерел енергії, високотехнологічних галузей промисловості, машинобудування, матеріалознавства; створення індустрії наноматеріалів, біотехнології; технологічний розвиток агропромислового комплексу, хіміко-фармацевтичні технології, впровадження нових технологій і устаткування в медичному обслуговуванні, інформаційні технології і системи зв'язку);

- розширити мережу і врегулювати діяльність складових національної інноваційної системи: бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів, технопарків, технополісів, венчурних фондів, «бізнес-ангелів», центрів трансферу технологій, механізмів їх взаємодії між собою та з іншими суб'єктами інноваційної діяльності;

– прискорити становлення вертикально інтегрованих науково-виробничих структур з повним технологічним циклом – від інноваційних досліджень до виробництва, реалізації і технічної підтримки експлуатації нових продуктів на основі економічної інтеграції галузевих НДІ і компаній – споживачів наукового продукту;

– створити інтегровану багаторівневу державну систему інформаційно-консультативної підтримки інноваційної діяльності на всіх етапах впровадження новацій (ідея - дослідження - розробка - впровадження).

– активізувати процес інтеграції вузівської науки з дослідницьким сектором академічної і галузевої науки шляхом створення досвідчено-освітніх комплексів (центрів) інноваційної спрямованості за зразком провідних європейських і світових університетів;

– створити мережу об'єктів інфраструктури кадрового забезпечення здійснення інноваційної політики шляхом розробки і впровадження в учбових процесах профільних вузів і інститутів (центрів) підвищення кваліфікації пілотної бізнес-освітньої програми, спеціалізованих курсів, семінарів та ін.

Важлива умова реалізації Програми інноваційного розвитку країни і її регіонів – інвестиційне забезпечення. До того ж результативність нової економічної політики стане значно вища, якщо до її здійснення будуть повернуті місцеві органи влади. Це сприятиме максимальній реалізації економічного потенціалу кожного регіону, вирівнювання соціально-економічного розвитку регіонів України.

Висновки. Нова модель соціально-економічного розвитку не повинна сліпо копіювати західні стандарти і цінності. Ринковою повинні бути економіка, а не суспільство. Технологічним повинні бути виробництво, а не спосіб життя. Не варто, не гуманно, не природно «ламати» і перекроювати себе, свою душу, свій менталітет, щоб в гонитві за західними стандартами зайняти чергу в «споживчий рай». В нас дуже великі культурно-історичні відмінності. Проміняти національно-культурну своєрідність, накопичений за тисячі років духовний потенціал нашого народу на матеріальний комфорт і достаток – означало б зробити фатальну історичну помилку.

Перелік посилань

1. Буряк П.Ю., Татарин Н.Б. Корпоративне управління: особливості розвитку в Україні // Фінанси України. - 2006. - №6.- С. 78-81.
2. Леонов Д.А., Смаглюк Є.М. Перспективні напрями розвитку інформаційної інфраструктури ринку акцій в Україні // Фінанси України. - 2007.- №2.- С. 35-41.
3. Всемирный банк: обзор экономической ситуации в Украине // УНІФН економіка URL: <http://economics.unian.net/rus/detail/17168>.
4. Рост валового внешнего долга Украины // Аналитик URL: <http://www.analitik.org.ua/current-comment/economy/486c78478144e/>.

Гавриш О.А.
д.т.н., професор НТУУ «КПІ»
Тур Е.С.
студентка ТЕФ НТУУ «КПІ»

ПУТИ ВЫХОДА ИЗ ЭКОНОМИЧЕСКОГО КРИЗИСА 2008-2009 ГОДОВ

Нынешний мировой финансово-экономический кризис существенно обострил проблемы и противоречия в социально-экономическом развитии Украины. Катастрофическое падение объемов производства, снижение деловой активности субъектов хозяйствования, масштабное безработицы, «паралич» платежно-расчетной системы и кризис банковской ликвидности, сокращение импорта и экспорта, уменьшение доходов бюджета и валютных поступлений при значительном накоплении внутренней и внешней задолженности, существенное снижение реальных доходов и уровня жизни населения показали нерациональность структуры и уровня развития отдельных элементов и подсистем экономики.

Ключевые слова: экономический кризис, экономические реформы, развитие, инновации.

Gavrish O.A.
doctor of Science, Engineerings, professor NTUU «KPI»
Tur E.S.
student TEF NTUU «KPI»

WAYS OF OVERCOMING THE ECONOMIC CRISIS OF 2008-2009

The current world financial and economic crisis has aggravated the problems and contradictions in the socio-economic development of Ukraine. Catastrophic drop in production volume, reduce business active entities, massive unemployment, «paralysis» payment and settlement system and the crisis of bank liquidity, reduce imports and exports, reducing revenue and foreign exchange earnings at a considerable accumulation of domestic and foreign debt, a substantial decline in real incomes and living standards have shown irrational structure and level development of individual elements and subsystems of the economy.

Keywords: economic crisis, economic reform, development and innovation.
